

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. N. Lupașcu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, O. Cojocaru, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Țugui Ivan, reprezentat de avocatul Șteliman Serghei și de către Ministerul Justiției,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Țugui Ivan împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei civile în termen rezonabil, recuperarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel depuse de către Țugui Ivan și Ministerul Justiției și menținută hotărârea din 07 august 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 20 mai 2020, Țugui Ivan a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii depuse a indicat că, la 14 septembrie 2010, SA „Orhagroservice” în proces de insolvență a depus la Judecătoria Orhei o cerere de chemare în judecată către Țugui Ivan privind încasarea sumei de 5 362 359 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 17 decembrie 2010 cererea de chemare în judecată a fost admisă, dispunându-se încasarea de la Țugui Ivan în beneficiul SA „Orhagroservice” în proces de insolvență a sumei de 5 362 359 lei.

Nefiind de acord cu această hotărâre, Țugui Ivan a atacat-o cu apel. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2011, apelantul a fost scutit parțial de la plata taxei de stat, fiind obligat să achite taxa de stat în mărime de 25 000 lei până la data de 14 iunie 2011. La 10 iunie 2011, adică în interiorul termenului acordat de instanță, Țugui Ivan a depus un demers privind scutirea integrală de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 25 octombrie 2011 Curtea de Apel Chișinău, fără a examina demersul lui Țugui Ivan, a dispus restituirea cererii de apel în legătură cu faptul că

nu a achitat taxa de stat.

Fiind contestată cu recurs, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 29 februarie 2012 a fost casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2011 cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea demersului de scutire integrală de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2012 a fost respinsă cererea apelantului Țugui Ivan de scutire integrală de la plata taxei de stat, fiind obligat să achite taxa de stat în mărime de 18 750 lei până la 06 septembrie 2012.

Nefiind de acord cu această încheiere, Țugui Ivan a contestat-o cu recurs. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 07 noiembrie 2012 încheierea instanței de apel din 07 iunie 2012, a fost casată, Țugui Ivan fiind scutit integral de plata taxei de stat, iar cauza a fost restituită la Curtea de Apel Chișinău pentru judecare în fond.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2013, cererea de apel a fost respinsă ca neîntemeiată. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Țugui Ivan a contestat-o cu recurs, solicitând totodată scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Supreme de Justiție din 04 aprilie 2013 cererea de scutire de la plata taxei de stat a fost admisă parțial, a fost obligat să achite până la 19 aprilie 2013 taxa de stat mărime de 8000 lei. Pe motiv că până la data nominalizată nu a achitat taxa de stat, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 aprilie 2013 cererea de recurs a fost restituită.

Nefiind de acord cu rezultatele examinării cauzei sale de instanțele judecătorești din Republica Moldova, Țugui Ivan a depus o cerere la Curtea Europeană.

La 05 iulie 2017, Curtea Europeană a considerat cererea reclamantului ca fiind admisibilă în principiu, și a propus părților o soluționare amiabilă a cauzei. Astfel, la 28 noiembrie 2017 Agentul Guvernamental a depus la Curtea Supremă de Justiție o cerere de revizuire.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27 decembrie 2017 cererea de revizuire a fost admisă, s-a constatat încălcarea dreptului lui Țugui Ivan la un proces echitabil, a fost casată integral încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 aprilie 2013 și din 22 aprilie 2013 și a fost reținută cauza în procedura Curții Supreme de Justiție pentru judecarea recursului.

Astfel, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2018 a fost admis recursul depus de Țugui Ivan încă în 2013, a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2013 și s-a dispus restituirea cauzei la instanța de apel pentru rejudecare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2018, apelul depus de Țugui Ivan a fost respins.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 mai 2019 a fost admis recursul depus de Țugui Ivan, a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2018, cu restituirea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2019, apelul lui Țugui Ivan a fost respins. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 26 februarie 2020 recursul înaintat a fost declarat inadmisibil.

Reclamantul a menționat că judecarea cererii de chemare în judecată depusă de SA „Orhagroservice” în proces de insolvență a durat de la 14 septembrie 2010

până la 26 februarie 2020, adică 9 ani și 5 luni. De la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești au trecut 9 ani și o lună. Acest termen nicidecum nu poate fi considerat ca fiind unul rezonabil.

Hotărârea Judecătoriei Orhei din 14 decembrie 2010 a devenit definitivă și executorie la 17 octombrie 2019, la data pronunțării deciziei Curții de Ape Chișinău și a devenit irevocabilă la 26 februarie 2020, la data emiterii încheierii Curții Supreme de Justiție.

Durata judecării cauzei ce îl vizează pe reclamant a fost peste 9 ani, ceea ce nu poate fi considerat că fiind un termen rezonabil. În cea mai mare parte tergiversarea reexaminării cauzei se datorează emiterii unui număr mare de acte de dispoziție judecătorești ilegale de către Curtea de Apel Chișinău (încheieri și decizii), casate ulterior de către Curtea Supremă de Justiție, fiind nevoie de timp pentru contestarea lor și pentru examinarea recursurilor, precum și emiterii unei încheieri ilegale de Curtea Supremă de Justiție, încheierea din 04 aprilie 2013 și din 23 aprilie 2013, asupra cărora s-a expus Curtea Europeană și care ulterior au fost supuse revizuirii și casate, de asemenea fiind nevoie de timp pentru examinarea cauzei de către Curtea Europeană, precum și pentru examinarea cererii de revizuire.

Nu poate fi reținută o eventuală obiecție privind faptul că reclamantul și-a exercitat drepturile procedurale de a ataca actele de dispoziție judecătorești, deoarece în cea mai mare parte a atacat acte de dispoziție judecătorești ilegale, care ulterior au fost casate, și dacă instanțele judecătorești erau de la bun început să emită acte legale, nu era nevoie de contestarea lor și de timp pentru examinarea recursurilor de către Curtea Supremă de Justiție și a cererii de către Curtea Europeană.

Ținând cont de faptul că, obiectul acțiunii constituia solicitarea de la Țugui Ivan a unei sume de peste 5 milioane, ceea ce pentru reclamant este o sumă enormă, procesul avea pentru el o importanță mare. Pe parcursul celor peste 9 ani ce a durat a avut frustrări psihice puternice, fiind în incertitudine va fi sau nu obligat să achite această sumă enormă ce constituia obiectul acțiunii. Astfel era permanent în situație de stres ce a durat o perioadă lungă de timp, deci a suportat suferințe.

Practica judiciară a Curții Europene acordă cu titlu de despăgubiri a prejudiciului moral 600 euro pentru durata procesului de un an și încă câte 300 euro fiecare jumătate de an ulterioară. Pe de altă parte art. 1 alin. (2) al Legii nr. 87 că aplicarea acestei legi se face inclusiv prin prisma jurisprudenței Curții Europene. Ținând cont de aceste prevederi de cuantumul despăgubirilor acordare de Europeană, de durata încălcării și circumstanțele cauzei, consideră reclamantul că un cuantum rezonabil a prejudiciului moral ar fi 108 000 lei.

Astfel, reclamantul a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului său la judecarea cauzei în termen rezonabil, încasarea în beneficiul său de la bugetul de stat a sumei de 108 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 07 august 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), acțiunea a fost admisă parțial.

A fost constatat faptul încălcării dreptului lui Țugui Ivan la judecarea cauzei în termen rezonabil.

A fost încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în

beneficiul lui Țugui Ivan suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel depuse de către Țugui Ivan și Ministerul Justiției și menținută hotărârea din 07 august 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Pentru a decide astfel, instanțele au reținut în hotărârile sale că termenul total de examinare a cauzei civile menționate supra constituie aproximativ 4 ani și 9 luni (14 septembrie 2010-22 aprilie 2013 și 27 decembrie 2017-26 februarie 2020), or o perioadă de timp cauza nu se afla pe rolul instanțelor naționale, soluția Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2013 devenind irevocabilă la 22 aprilie 2013, procedurile fiind redeschise ca urmare admiterii cererii de revizuire depuse de către Agentul guvernamental. Astfel, litigiul inițiat nu părea a fi dificil, totuși prezenta cauză civilă a fost examinată o perioadă extrem de îndelungată și o despăgubire în sumă de 30 000 de lei este suficientă.

La 06 iulie 2021, Țugui Ivan, reprezentat de avocatul Șteliman Serghei, a contestat cu recurs decizia din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat faptul că la emiterea deciziei instanța de apel a interpretat în mod eronat legea precum și a comis erori care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

La 07 iulie 2021, Ministerul Justiției a contestat cu recurs din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat în mod eronat legea.

La 01 septembrie 2021, Țugui Ivan a depus o referință la recursul declarat de către Ministerul Justiției, solicitând respingerea acestuia.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 13 mai 2021, expediată părților la 08 iunie 2021, fără a se cunoaște cu certitudine data recepționării acesteia. Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către Țugui Ivan, reprezentat de avocatul Șteliman Serghei și de către Ministerul Justiției, inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Țugui Ivan, reprezentat de avocatul Șteliman Serghei și de către Ministerul Justiției, nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ a recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de către Țugui Ivan, reprezentat de avocatul Șteliman Serghei și de către Ministerul Justiției.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Țugui Ivan, reprezentat de avocatul Șteliman Serghei și de către Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru